

A Csendőrségi Lapok

Mi a csendőrségnek, jobban mondva, csak a csendőrségnek vagyunk a szaklapja. Minden betűnkkel, minden erőnkkel és minden szeretetünkkel csak a csendőrség ügyét szolgáljuk; célunk elsősorban az, hogy a legénységünknek nemes és hasznos szórakozást nyújtsunk, önképzését megkönnyítsük, nevelésében pedig segítségükre legyünk mindazoknak a tényezőknél, amelyeknek ez elsősorban képezi a feladatát.

*Pinczés Zoltán, csendőr százados, szerkesztő.
Csendőrségi lapok, 1926, június 1.*

1907-ben indult útjára a magyar királyi csendőrség „újságja” a *Csendőrségi Lapok* (az 1907-es számokról nem tudunk fennmaradt példányról), mely eleinte hetenként, majd 1916-tól kezdve havi 2-3-szor került kiadásra.

A lap a XIII. évfolyam 7. számával – 1919-ben – befejezte működése első időszakát (a Proletárdiktatúra idején kiadott számok annak ideológiáját tükrözik), de 1924-ben a június 15-i számmal újra indult, változatlan névvel; magát az „előd” „utódjának” tekintve a XIV. évfolyamot tüntette fel címlapján. Szerkesztői az első vh. után:

1924.06.15.-1934.12.24. Pinczés Zoltán százados – később őrnagy, alezredes

1935.01.01.-1938.12.22. Mohácsy (Mahács) Lajos százados

1939.01.01.-1942.12.15. besenyői Beöthy Kálmán őrnagy – majd alezredes

1943.01.01.-1944.12.22. Benedek Mihály alezredes

A lap a csendőrséggel kapcsolatos szakmai írásokat közölt tisztektől és altisztaktól (később tiszthelyettesek) egyaránt, de hírt adott a testület életében fontosnak tartott eseményekről éppúgy, mint a sport versenyeken jól szerepelt csendőrök eredményeiről, a testület tagjait érintő kinevezésekről, áthelyezésekről, családi eseményekről. Segítséget, illetve jogi tanácsokat adott a különböző kérdésekben a szerkesztőséghez forduló csendőrök számára. A *Tanulságos nyomozások* rovat egy-egy sikeres nyomozás tanulságaival ismertette meg az olvasókat. A *Csendőrségi Lapok* eljutott minden csendőrösrre, minden parancsnokságra és szinte kivétel nélkül minden csendőrtiszt előfizetője volt.

Fenntartása, szerkesztése a szerkesztők, a cikkek szerzői és a testület tagjainak önzetlensége folytán volt lehetséges. Az 1924. június 15-én megjelent 1. számban dr. Rakovszky Iván magyar királyi belügyminiszter erről így írt: „Becsületére és dicséretére válik minden csendőrnek, hogy egyéb segítő forrás híján a *Csendőrségi Lapok* saját filléreiből teremtette meg. Erről ismerek rá a régi csendőrszívre, mely negyvenhárom évi becsületes és dicsőséges múlt után, ma is épp oly lelkesen és becsületesen dobog mint hajdanán.”

A lap az 1944. december 1-i számmal megszűnt, s néhány hónap múltán maga a testület is, melynek történetéhez szervesen hozzátartozik a *Csendőrségi Lapok*, illetve annak története.

Az emigrációba kényszerült egykori csendőrök azonban nem maradtak nyomtatott sajtó nélkül. Már 1948-tól megjelent a *Bajtársi Levél*, a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség lapja (2005-ig), s helyi csoportok is kiadtak ezzel párhuzamosan ujságokat. Ezek közül az egyik legismertebb volt a clevelandi Magyar Csendőrök Családi Közössége által 1958-tól szerkesztett *Egyesületi Értesítő*. Ezek a sajtótermékek igyekeztek fenntartani a feloszlott/megszüntetett testület emlékét, amelyről dr. Rakovszky Iván magyar királyi belügyminiszter, már idézett írása utolsó mondatában így szólt: „Legyen

a csendőrség, mint a múltban, szegény, kifosztott hazánk erős támasza, legyen – mint a történelmi Magyarország legszembetűnőbb képviselője – szorgalmas munkása és ha kell harcosa.”

Dr. Szakály Sándor

A Csendőrségi Lapok egyes példányai a Magyar Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Könyvtárának (HK), valamint az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) anyagának másolatai. Az 1907-es évi a Fejérmegyei Magyar Nemzeti Levéltár gyűjteményéből való. További példányok másolata pedig egyes személyek hozzájárulása: Bajcsy Károly (BK; 1934 és 1942-es évfolyamok), Orbán Gábor (OG; 1924 és 1944-es évfolyamok), valamint v. Körössy Zoltán (KZ; 1916, 1930, 1932-1936-1941, 1943). Együttműködésükért és segítségükért az MKCsBK köszönetét fejezi ki. A forrásokat a Bibliográfiában megjelöltük.

Az alábbi cikk az 1980. évi *Bajtársi Levélben* jelent meg (XXXIII. évfolyam 2. szám, pp 86-88), s ízelítőt ad a *Csendőrségi Lapok* szerkesztésének háttéréről.

lábbal még mindig a Testület kebelében érezte magát. Székely ember lé-
tére szerette az esztét használni és ezenfelül kitűnő emlékezőtehetséggel
áldotta meg a sors.

— Lajos, azonnal hozza magával az apósát ide, a lakásomra — ren-
delkeztem. Majd együttesen újra megírjuk azt az elveszett cikket.

Így is történt. Éjjel kettőig rágódtunk rajta, de megérte. Maga a cikk-
író sem tudott volna felfedezni lényeges különbséget a beküldött és ki-
nyomtatott szöveg között. Volt ugyan tartalékunk bőven a Tanulságos
Nyomozások még közlésre váró anyagában, de az említett cikk különö-
sen jó volt, sajnáltam volna, ha kimarad a Lapok-ból. Egyébként is lap-
zárta előtt álltunk. Benedek alez. sohasem tudta meg, hogy milyen ka-
landos utat tett meg az a bizonyos négyhasábos cikk.

A beküldött kéziratok szövege rendszerint szükségszerű módosításokkal
került nyomdába, hol többel, hol kevesebbel. Ezt egyik munkatársunk
sem kifogásolta. A szerkesztőség nemcsak bírált, de alkotott is, mert
módosításaink oktató, építő szellemben történtek.

Arra törekedtünk, hogy a Lapok színvonala lehetőleg mindig emelked-
jék. Zsebkönyveink első oldalán ezt hirdettük: „A Csendőrségi Lapok
szórakoztató és tanácsadó barátja, önképzésében támogatója minden
csendőrnek.”

Ma is úgy érzem, hogy ezt a nemes hivatást mindvégig híven, becsü-
lettel teljesítettük.

A Lapok-kal kapcsolatos tennivalók zömét a napi hivatalos idő után,
rendszerint lakásunkon kellett elvégeznünk, lapzárta előtt sokszor éjfél-
ig tartó agymunkával. Napközben persze beosztási helyünkön is bőven
akadt elintézni való: a Lapok-hoz beérkező posta átnézése, a selejtes
anyag kiszűrése, a válaszokra vonatkozó döntések és rengeteg telefo-
nálás — mindez alaphivatásunk betöltése mellett. Mivel a Lapok két-
hétenként jelentek meg (minden hónap 1-én és 15-én), alaposan, gyorsan
és tervszerűen kellett dolgoznunk. Ebben nagy segítségünkre voltak az
értékes munkatársak (Csepi Béla alez., Dienes Andor g. szds., nemes Var-
ga László g. alez., Finta Imre szds., stb.) és ügykezelési vonalon a ki-
tűnő, tapasztalatokban gazdag segédmunkások, élükön Árkosi Gyula
elhdy.-gyal. Mi szerkesztettük és adtuk ki az évente megjelenő „Csend-
őrség Zsebkönyvé”-t, ami szintén különös gondosságot igényelt.

Benedek alez. magának tartotta fenn a fontosabb cikkek elbírálását és
a szerkesztői üzenetek egy részének megírását. Ahogy multak a hónapok,
természetesen mind több és több feladat hárult rám, míg végre telje-
síthetett régi vágyam: én is „gazdája” lehettem a Tanulságos Nyomo-
zások rovatnak. Egy alkalommal küldönc altisztünk, akit csak kereszt-
néven Lajosnak hívtunk és aki a B.M. polgári altisztjei sorából került hoz-
tánk, ijedt arccal jelent meg lakásomon, jóval munkaidő után.

— Nagy baj van, százados úr — lihegte elfúló hangon. — Az a kézirat,
aminek kefelevonatát ma estére várta a nyomdától, kézen-közön eltűnt.
Csak a nyomdában veszhett el, mert a kézbesítőkönyvemben aláírták
az átvételt.

— Bizony, ez nagy veszteség — feleltem gondterhelten. — Mikor tö-
lént a kézbesítés?

— Két napja. Mielőtt bevittem a nyomdába, hazamentem ebédelni és
szalatt apósom elolvasta a történetet. Nagyon érdekesnek találta.

Személyesen ismertem Lajos apósát. Nyugdíjas cső. thtts. volt, aki fél-

kérdézet: foglalkoztam-e betűvetéssel azelőtt? Röviden beszámoltam újságírói tevékenységemről vidéki és fővárosi lapoknál, egyik regényemről, verseimről és így tovább. Figyelmesen végighallgatott és meleg kézszorítással elköszönt.

Néhány hét múlva osztályparancsnokom útján kihallgatásra kértek a F. M. XX (cső. szolgálati) osztályára és ezt követően megjelent a rendelet a helyezésemről ennek az osztálynak segédtszti posztjára. Ez a beosztás együtt járt a Csendőrségi Lapok segédszerkesztői feladatkörével. A szerkesztő Benedek Mihály alez., míg Beöthy — akkor már ezds. — az osztályvezető helyettese volt.

A kezdeti nehézségek megleptek. Túlzott önbizalommal fogadtam a szerkesztői munkát, mert újságírói és „tördelő szerkesztő”-i tapasztalásaim erre jó alapot ígértek, de rövidesen le kellett szállnom a magasról. Beláttam, hogy mindent előlről kell kezdenem.

Testületünknek ez a szaklapja az egymást követő cső. generációk sajátos hagyományain nőtt fel. A lap stílusa is tradíciókat tükrözött. Benedek alez.-től igen sokat tanultam, de oktatóim közé kell sorolnom az ő nagyszerű elődeit: Beöthy ezds.-t és Pinczés Zoltán vörgey.-ot, a csendőrség „eszét” akinek jó ideig segédtszti voltam.